

de opdracht

/RE- visie

Soms komen bijzondere kunstwerken tot stand dankzij een intensieve samenwerking tussen kunstenaar en opdrachtgever.

DOOR FRITS DE CONINCK
FOTO'S JEANNINE GOVAERS

De vluchtigheid van papier

DE OPDRACHTGEVER

Tania Karreman

Elke Nederlander die wel eens naar het NOS journaal of Nieuwsuur kijkt, kent het beeld. Als verslaggever Ferry Mingelen vanuit het gebouw van de Tweede Kamer z'n schrandere analyse geeft van het politieke nieuws van de dag zien we op de achtergrond papieren door de lucht dwarrelen. Al jarenlang is dat beeld een paar keer per week te zien. Iedereen kent het, maar bijna niemand weet wie het gemaakt heeft. *Free Fall* heet de videoinstallatie. Sanja Medic kreeg in 2007 opdracht van de Rijksgebouwendienst om het Centraal Informatiepunt (CIP) in het gebouw van de Tweede Kamer zichtbaar te maken. Het CIP is de plaats waar alle moties worden bewaard, net als alle actuele tijdschriften en kranten. Het is exclusief bedoeld voor parlementariërs. Uit die berg informatie

maakte Sanja Medic een selectie die we op haar video door de lucht zien zweven. Het videobeeld wordt geprojecteerd op de wand boven de trap die toegang geeft tot het CIP. De papieren lijken vanuit het CIP omhoog te worden gegooid, de bovenwereld in. En precies daar staat Ferry Mingelen, vlakbij de deur die toegang geeft tot de plenaire vergaderzaal.

buitenstaander

De af en toe leesbare teksten relativeren het vluchtige politieke bedrijf: 'Helemaal niet trots op Nederland', 'Crisis door Wiegel' of 'Nederland op de automatische piloot'. Het videobeeld kent drie snelheden. In het allertraagste tempo, als er maar een paar bladen te zien zijn, is het beeld meditatief. In de hoogste snelheid fladderen de papieren als vlinders door de lucht, stijgen en dalen, ongrijpbaar. Een eruptie van papier die tegelijk kritisch en poëtisch is. *Free Fall* toont de papierfabriek die zo'n treurig onderdeel is van onze democratie. En aan de andere kant hoort bij democratie ook het gevoel van vrijheid, voor Sanja Medic te vergelijken met de sensatie van de laatste schooldag voor de grote vakantie: alle boeken en schriften de lucht in.

Onder de video heeft ze een lichtkrant geïnstalleerd met in rode letters de tekst die op de website van de Kamer verschijnt als er geen plenaire zitting is: 'Er wordt op dit moment niet vergaderd'. Sanja Medic: "Over die mededeling heb ik me heel erg verwonderd: waar zijn ze dan allemaal? Wat doen ze?"

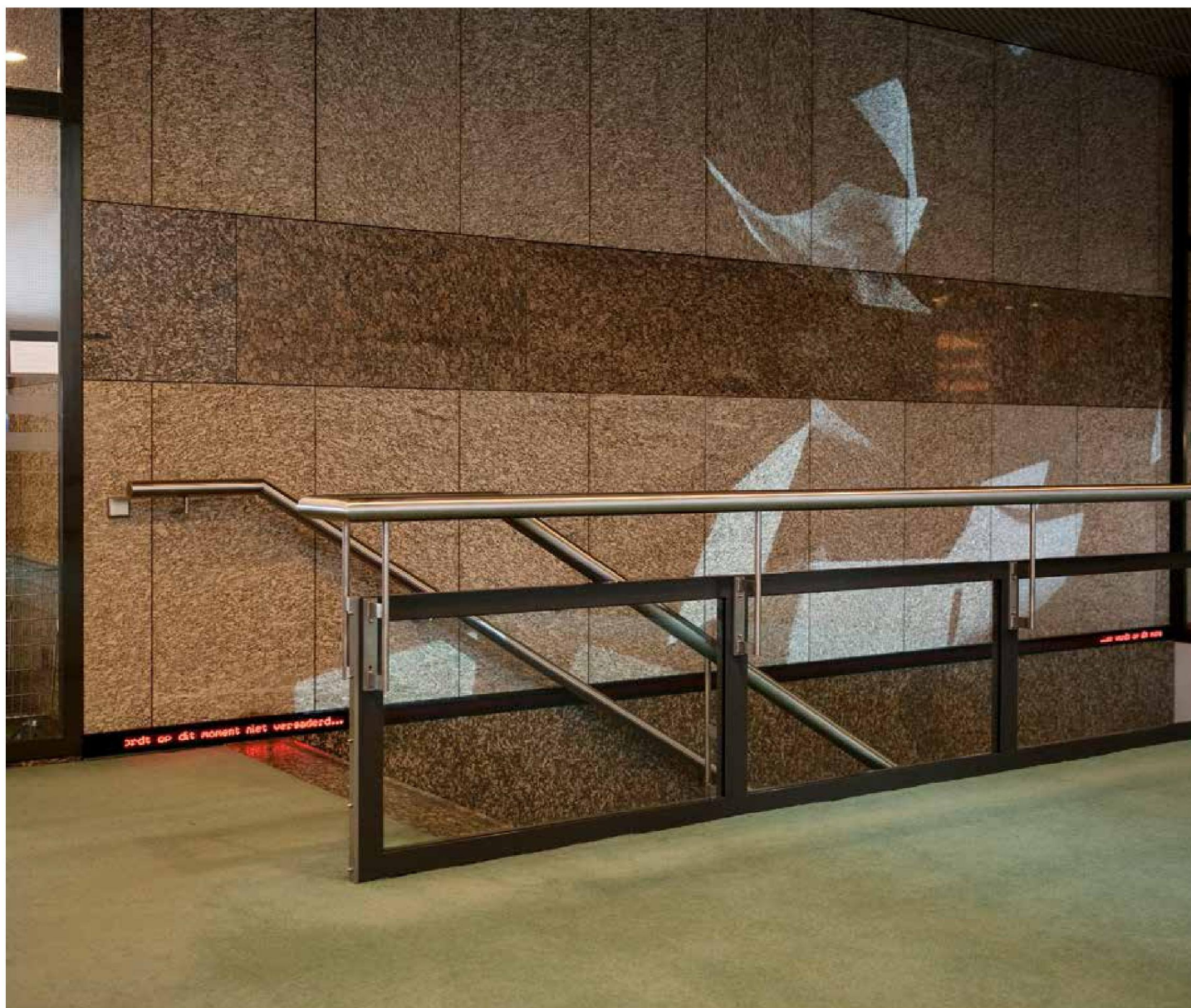
Met verwondering heeft ze gekeken naar het politieke bedrijf toen ze deze opdracht kreeg. Ze keek ernaar met de frisse en kritische ogen van de buitenstaander, de

ogen van iemand voor wie democratie en de daarbij behorende informatie geen vanzelfsprekendheid zijn. Ze kwam in 1995 vanuit Belgrado naar Nederland om beeldend kunstenaar te worden. Een andere wereld, een andere tijd. Niet toevallig begint de selectie van de informatie die ze voor de video gebruikte rond die tijd. "Ik heb ongelooflijk veel research moeten doen omdat ik hier niet geboren ben. Ik wilde alles weten en dat condenseren in één beeld dat de politiek in beweging toont, met een beetje ironie."

projectie

Tanja Karreman, destijds adviseur beeldende kunst voor de Rijksbouwmeester, zorgde ervoor dat Sanja Medic de opdracht kreeg. De aanleiding was de verbouwing van het CIP dat zich onder de plenaire vergaderzaal bevindt. De kunstcommissie van de Tweede Kamer wilde dat de toegang van het CIP gemarkeerd zou worden. Tanja Karreman: "Men wilde een soort pijl. En dat in een ruimte die al zo vol zit met trappen, zitjes en een gemarmerde muur. Dit moest, vond ik, toch anders en ik dacht aan Sanja Medic die op een onconventionele manier met platte vlakken om kan gaan. Haar idee van een projectie op die plek is geniaal. Ze heeft de pijl oversteegen."

Free Fall is nog steeds een succes. De installatie gaat elke dag weer aan, samen met de lichten in het gebouw. Waar normaal gesproken een videoinstallatie na een tijdje wordt vervangen, fungeert dit werk van Sanja Medic nog steeds en kunnen wij het nog dagelijks zien, achter Ferry Mingelen. En de politici? Daar heeft Sanja Medic nog nooit een reactie van gehad.

'Free Fall', 2007, Centraal Informatiepunt, gebouw Tweede Kamer

DE KUNSTENAAR

Sanja Medic (Belgrado, 1974) zou je een echte opdrachtkunstenaar kunnen noemen. Haar eerste grote opdracht in de openbare ruimte heeft ze ook verkregen door bemiddeling van Tanja Karreman, die haar werk kende van de Rijksakademie. Die installatie bestaat uit tweehonderd keramische boeken die aangebracht zijn in een blinde gevel van een wooncomplex aan de Amsterdamse Looisstraat. Ze doet grondig onderzoek naar de situatie waar haar werk moet komen en stemt het materiaal daar precies op af.

In haar installaties maakt ze vaak gebruik van herhaling. Daarmee maakt ze haar fascinatie voor tijd zichtbaar. Ze is een van de vier kunstenaars die genomineerd zijn om een monument te maken voor de vroegere koningin Juliana.

Medic' installatie *Everything must go* is tot en met 22 september te zien op 'Call of the Mall' in Hoog Castharjine, Utrecht. Ook in Soesterberg is werk van haar te zien (zie pag. 10)

Free Fall is te bekijken op www.sanjamedic.com/pages/frameset

Sanja Medic